

DZISIAJ WIELKA JEST ROCZNICA...

Mazurek Dąbrowskiego

muzyka: autor nieznany

słowa: Józef Wybicki

Pieśń Legionów Polskich we Włoszech – tak brzmi pierwotny tytuł – powstała we włoskim mieście Reggio nell’Emilia w 1797 r. Autor słów, Józef Wybicki, przyjął za podstawę melodii ludowy mazur z Podlasia. Pieśń szybko zyskała popularność, doczekała się też wielu tłumaczeń. W 1834 r. zainspirowała autorów utworu *Hej, Słowianie*, przyjętego później jako hymn państwowy Słowacji, Serbii Czarnogóry i Jugosławii. Od 26 lutego 1927 r. *Mazurek Dąbrowskiego* jest oficjalnym hymnem Polski.

Mazurek Dąbrowskiego

1. Jeszcze Polska nie zginęła,
kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
szablą odbierzemy.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski,
z ziemi włoskiej do Polski!
Za twoim przewodem
złączym się z narodem.

2. Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
będziem Polakami.

Dał nam przykład Bonaparte,
jak zwyciężać mamy.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski...

3. Jak Czarniecki do Poznania
po szwedzkim zaborze,
dla ojczyzny ratowania
wrócim się przez morze.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski...

4. Już tam ojciec do swej Basi
mówi zapłakany:
„Słuchaj jeno, pono nasi
biją w tarabany”.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski...

Pierwsza Brygada

muzyka: opracowanie *Marsza Kieleckiego nr 10*

Andrzeja Brzuchala-Sikorskiego

słowa: Andrzej Hałaciński (zwr. 1–3)

Ulubiona pieśń marszałka Józefa Piłsudskiego. Powstała w 1917 r. Ma kilka różnych tytułów i wersji tekstu. Józef Piłsudski w przemówieniu wygłoszonym z okazji III Zjazdu Legionistów 10 sierpnia 1924 r. powiedział: „Dziękuję za tę najdumniejszą pieśń jaką kiedykolwiek Polska stworzyła”.

Pierwsza Brygada

1. Legiony to żołnierska nuta,
legiony to straceńców los,
legiony to żołnierska buta,
legiony to ofiarny stos.

Ref. My, Pierwsza Brygada,
strzelecka gromada.
Na stos rzuciliśmy
swój życia los, na stos, na stos.

2. O, ileż mąk, ileż cierpienia,
o, ileż krwi, wylanych łez.
Pomimo to nie ma zwątpienia,
dodawał sił wędrówki kres.

Ref. My, Pierwsza Brygada...

3. Krzyczeli, żeśmy stumanieni,
nie wierząc nam, że chcieć – to móc.
Laliśmy krew osamotnieni,
a z nami był nasz drogi Wódz!

Ref. My, Pierwsza Brygada...

Pierwsza Kadrowa

1. Raduje się serce, raduje się dusza,
gdy Pierwsza Kadrowa na wojenkę rusza.

Oj da, oj da dana, kompanio kochana,
Nie masz to jak pierwsza, nie!

2. Chociaż do Warszawy mamy długą drogę,
przecież jednak dojdziem, byleby iść w nogę.
Oj da, oj da dana... itd.

3. Choć w butach dziury, na mundurach łaty,
to Pierwsza Kadrowa pójdzie na armaty. |

Oj da, oj da dana...

4. A gdy się szczęśliwie zakończy powstanie,
to Pierwsza Kadrowa gwardyją zostanie.

Oj da, oj da dana...

Jak to na wojence ładnie

muzyka: autor nieznany

Władysław Tarnowski

Pieśń powstała w 1863 r. i doczekała się kilku różnych wersji, z których jedna stała się popularna podczas I wojny światowej. Melodia została zaczerpnięta z węgierskiej piosenki ludowej.

Jak to na wojence ładnie

1. Jak to na wojence ładnie, (bis)
Kiedy ułan z konia spadnie. (bis)

2. Koledzy go nie żałują, (bis)
jeszcze końmi potratują. (bis)

3. Rotmistrz z listy go wymaże, (bis)
wachmistrz trumnę zrobić każe. (bis)

4. A za jego trudy, prace (bis)
hejnał zagrają trębacze. (bis)

5. A za jego młode lata (bis)
trąbka zagra tra-ta-ta-ta. (bis)

6. A za jego trudy, znoje (bis)
wystrzelą mu trzy naboje. (bis)

7. A za jego krwawe rany (bis)
dołek w ziemi wykopany. (bis)

Piechota

muzyka: Leon Łuskino

słowa: Bolesław Lubicz-Zahorski, Leon Łuskino

Jak podają źródła, pieśń powstała w środowisku Legionów Polskich w latach 1915–1916 lub w 1918 r. Mimo dużej popularności pojawiła się w śpiewnikach dopiero w latach trzydziestych w. W okresie II wojny światowej melodię *Piechoty* wykorzystano w wielu nowych piosenkach partyzanckich.

Piechota

1. Nie noszą lampasów, lecz szary ich strój,
nie noszą ni srebra, ni złota,
lecz w pierwszym szeregu podąża na bój
piechota, ta szara piechota.

Ref. Maszerują strzelcy, maszerują,
karabiny błyszczą, szary strój,
a przed nimi drzewa salutują,
bo za naszą Polskę idą w bój!

2. I idą, a w słońcu kołysze się stal,
dziewczęta zerkają zza płota,
a oczy ich dumnie utkwione są w dal,
piechota, ta szara piechota!

Ref. Maszerują strzelcy, maszerują,
karabiny błyszczą, szary strój,
a przed nimi drzewa salutują,
bo za naszą Polskę idą w bój!

3. Nie grają im surmy, nie huczy im róg,
a śmierć im pod stopy się miota,
Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój
Piechota, ta szara piechota.

Ref. Maszerują strzelcy, maszerują,
karabiny błyszczą, szary strój,
a przed nimi drzewa salutują,
bo za naszą Polskę idą w bój!

O, mój rozmarynie

muzyka: Zygmunt Pomarański

słowa: Wacław Denhoff-Czarnecki

Po raz pierwszy opublikowano tę pieśń w r. 1915. Występuje ona w kilku wariantach różniących się tekstem i liczbą zwrotek. Pierwowzorem melodii jest ludowa piosenka *Koło ogródeczka woda ciekła*, zamieszczona przez Oskara Kolberga w jego monumentalnym dziele *Lud*. Warto dodać, że rozmaryn w wierzeniach ludowych symbolizuje miłość i wierność.

O, mój rozmarynie

1. O, mój rozmarynie, rozwijaj się. (bis)
[pójdę do dziewczyny, pójdę do jedynej
zapytam się.] (bis)

2. A jak mi odpowie: nie kocham cię, (bis)
[ułani werbują, strzelcy maszerują
zaciągnę się.] (bis)

3. Dadzą mi konika cisawego (bis)
[i ostrą szabelkę, i ostrą szabelkę
do boku mego.] (bis)

4. Dadzą mi kabacik z wyłogami (bis)
[i czarne buciki, i czarne buciki
z ostrogami.] (bis)

5. Dadzą mi manierkę z gorzałczyną, (bis)
[ażeby nie tęsknił, ażeby nie tęsknił
za dziewczyną.] (bis)

6. Pójdziemy z okopów na bagnety. (bis)
[Bagnet mnie ukłuje, śmierć mnie ucałuje,
ale nie ty.] (bis)

Ułani, ułani

słowa: autor nieznany

muzyka: autor nieznany

Jak większość polskich pieśni żołnierskich jest ona wzorowana na melodii ludowej. Niewiele wiadomo o twórcach i czasie powstania tej humorystycznej pieśni. Badacze doszukują się jej pierwowzoru doszukuje się w okresie Księstwa Warszawskiego.

Ułani, ułani

1. Ułani, ułani, malowane dzieci,
niejedna panienska za wami polecą.

Ref. Hej, hej, ułani, malowane dzieci
niejedna panienska za wami polecą.

2. Jedzie ułan, jedzie, szablą pobrzękuje,
uciekaj, dziewczyno, bo cię pocałuje.

Ref. Hej, hej, ułani...

3. Niejedna panienska i niejedna wdowa
Zobaczy ułana – kochać by gotowa.

Ref. Hej, hej, ułani...

4. Nie ma takiej wioski, Nie ma takiej chatki,
gdzie by nie kochały ułana mężatki.

Ref. Hej, hej, ułani...

Rota

muzyka: Feliks Nowowiejski

słowa: Maria Konopnicka

Tekst pieśni powstał w 1908 r., a muzyka – w roku 1910. Po raz pierwszy wykonał ją chór złożony z przedstawicieli wszystkich zaborów podczas uroczystości odsłonięcia Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie, ufundowanego przez polskiego kompozytora, Ignacego Jana Paderewskiego z okazji 500. rocznicy bitwy (15 lipca 1910). Utwór cieszył się największą popularnością do 1918 r. oraz w czasie plebiscytów i powstań śląskich.

Rota

1. Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród!
Nie damy pogrześć mowy.
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep Piastowy.
Nie damy, by nas gnębił wróg!
Tak nam dopomóż Bóg!
Tak nam dopomóż Bóg!

2. Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i w pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg!
Tak nam dopomóż Bóg!
Tak nam dopomóż Bóg!

3. Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz
Ni dzieci nam germanił,
Orężny wstanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił.
Pójdziem, gdy zabrzmie złoty róg!
Tak nam dopomóż Bóg!
Tak nam dopomóż Bóg!

Wojenka, wojenka

muzyka: autor nieznany

słowa: Feliks Gwiżdż (prawdopodobnie)

Wszelkie informacje na temat tej bardzo popularnej piosenki legionowej są niepewne. Prawdopodobnie powstała w 1914 lub 1917 r. w 3. pułku Piechoty Legionów.

Wojenka, wojenka

1. Wojenka, wojenka, cóżeś ty za pani,
że za tobą idą, że za tobą idą
chłopcy malowani?

2. Chłopcy malowani, sami wybierani,
wojenka, wojenka, wojenka, wojenka,
cóżeś ty za pani?

3. Na wojence ładnie, kto Boga uprosi,
żołnierze strzelają, żołnierze strzelają,
Pan Bóg kule nosi.

4. Maszeruje wiara, pot się krwawy leje,
raz, dwa – stąpaj bracie, raz, dwa – stąpaj bracie,
bo tak Polska grzeje.

Przybyli ułani

muzyka: autor nieznany

słowa: Feliks Gwiżdż

Podstawą tej popularnej piosenki wojskowej jest melodia ludowa. Utwór powstał w 1914 r. Jest znany w różnych wariantach tekstowych, żołnierze bowiem sami dodawali kolejne zwrotki. Pierwszych sześć strof ułożył jednak znany z nazwiska legionista, Feliks Gwiżdż.

Przybyli ułani

1. Przybyli ułani pod okienko, (bis)
pukają, wołają: „puść panienko!” (bis)
2. „O Jezzu, a cóż to za wojacy?” (bis)
„Otwieraj! Nie bój się to czwartacy!” (bis)
3. „Przyszliśmy tu poić nasze konie, (bis)
za nami piechoty pełne błonie.” (bis)

4. „O Jezu! A dokąd Bóg prowadzi?” (bis)
„Warszawę odwiedzić byśmy radzi.” (bis)

5. „Gdy zwiedzim Warszawę, już nam pilno (bis)
zobaczyć to stare nasze Wilno.” (bis)

6. „A z Wilna już droga jest gotowa, (bis)
prowadzi prościutko aż do Lwowa.” (bis)

Maki (Ej, dziewczyno, ej, niebogo)

muzyka: Stanisław Niewiadomski, Jan Maklakiewicz

słowa: Kornel Makuszyński

Nie ma zgodności co do roku powstania tej pieśni. Różni autorzy wskazują rok 1914 lub 1918. Niemal natychmiast po napisaniu utwór zyskał ogromną popularność, która trwa do dziś.

Maki (Ej, dziewczyno, ej, niebogo)

1. „Ej, dziewczyno, ej, niebogo,
jakiś wojsko pędzi drogą,
skryj się za ściany, skryj się za ściany,
skryj się, skryj! Skryj się, skryj!”

„Ja myślałam, że to maki,
że ogniste lecą ptaki,
a to ułani, ułani, ułani,
a to ułani, ułani, ułani!”

2. „Strzeż się tego, co na przedzie,
tam, na karym koniu jedzie.

Oficyjera, oficyjera,
strzeż się, strzeż! Strzeż się, strzeż!”

„Jeśli mu się wydam miła,
to nie będę się broniła,
Niech mnie zabiera, zabiera, zabiera!
Niech mnie zabiera, zabiera, zabiera!”

3. „Serce weźmie i pobiegnie,
potem w krwawym polu legnie.
Zostaniesz wdową,
zostaniesz wdową. Strzeż się, strzeż!”

„Łez ja po nim nie uronię,
jego serce mym zasłonię.
Bóg go zachowa, zachowa, zachowa.
Bóg go zachowa, zachowa, zachowa.”

Ostatni mazur

muzyka: autor nieznany

słowa: Ludwik Łubiński

Pieśń powstała w 1863 r., czyli w okresie powstania styczniowego. Jest mylnie kojarzona z Powstaniem Listopadowym (1831). Muzykę przypisywano Fryderykowi Chopinowi, jednak jest ona oparta na ludowej melodii z Wileńszczyzny.

Ostatni mazur

1. Jeszcze jeden mazur dzisiaj,
choć poranek świta.

„Czy pozwoli panna Krysia?”
młody ułan pyta.

I tak długo błaga, prosi,
boć to w polskiej ziemi,
[W pierwszą parę ją unosi
A sto par za niemi.] (bis)

2. On jej czule szepce w uszko,
ostrogami dzwoni.

W pannie tłucze się serduszko
i liczko się płoni.

Cyt, serduszko, nie płoń liczka,
bo ułan niestały.

[O pół mili wre potyczka,
słysząc pierwsze strzały.] (bis)

3. Słysząc strzały, głos pobudki:
„Dalej, na koń, hurra!”
Lube dziewczę, porzuć smutki,
zatańczym mazura.

Jeszcze jeden krąg dokoła,
jeden uścisk bratni,
[trąbka budzi, na koń woła,
mazur to ostatni!] (bis)

Marsz, marsz, Polonia

muzyka: autor nieznany

słowa: autor nieznany

Pieśń ta, powstała w 1863 r., ma kilku autorów i liczne wersje – słowa niektórych zwrotek napisali Józef Wybicki i Władysław Ludwik Anczyc, ale autorstwo innych nie jest jasne. Muzyka pochodzi z ludowej pieśni ukraińskiej. Utwór był znany wcześniej jako *Pieśń Polaków*. Do dziś rozbrzmiewa na spotkaniach organizowanych przez środowiska polonijne i na uroczystościach patriotycznych.

Marsz, marsz, Polonia

1. Rozproszeni po wszem świecie,
gnani w obce wojny,
zgrupowaliśmy się przeciw
w jedno kółko zbrojne.

Ref. [Marsz, marsz, Polonia,
nasz dzielny narodzie.

Odpochniemy po swej pracy
w ojczyściej zagrodzie.] (bis)

2. Z wiosną zabrzmie trąbka nasza,
pocwałują konie.

Chwałę polskiego pałusza
zagrzmie nasze błonie.

Ref. [Marsz, marsz, Polonia,
nasz dzielny narodzie.

Odpochniemy po swej pracy
w ojczystej zagrodzie.] (bis)

Jak długo w sercach naszych

muzyka: ks. Władysław Piątkiewicz

słowa: Konstanty Krumłowski

Pieśń powstała prawdopodobnie w 1921 r. (inne źródła jednak wskazują na koniec XIX w.). Zyskała szczególną popularność na Śląsku. Do dziś jest jedną z najważniejszych polskich pieśni patriotycznych.

Jak długo w sercach naszych

1. Jak długo w sercach naszych
choć kropla polskiej krwi,
jak długo w sercach naszych
ojczysta miłość tkwi.

Ref. [Stać będzie kraj nasz cały,
stać będzie Piastów gród.
Zwycięży Orzeł Biały,
zwycięży polski lud.] (bis)

2. Jak długo na Wawelu,
brzmi Zygmunowski dzwon,
jak długo z gór karpackich,
rozbrzmiewa polski ton...

Ref. [Stać będzie kraj nasz cały,
stać będzie Piastów gród.
Zwycięży Orzeł Biały,
zwycięży polski lud.] (bis)

3. Jak długo Wisła wody,
na Bałtyk będzie stać.
Jak długo polskie grody,
nad Wisłą będą stać.

Ref. [Stać będzie kraj nasz cały,
stać będzie Piastów gród.
Zwycięży Orzeł Biały,
zwycięży polski lud.] (bis)